

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

M. Tvllii Ciceronis Orationvm Pars ...

Cicero, Marcus Tullius

Coloniae Agrippinae, 1622

Oratio I.

[urn:nbn:de:bsz:31-116541](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116541)

M. TVLLII CICE-
RONIS PRO P. QVINCTIO,
ORATIO I

- 1 **Q**VAEres in ciuitate dua plurimum possunt ea contra nos amba faciunt in hoc tempore, summa gratia, & eloquentia: quarum alteram, C. Aquili, verer, alteram metuo, eloquentia Q. Hortensij ne me dicendo impediatur, nonnihil commoueor: gratia Sex. Neuij, ne P. Quinctio noceat, id verò non mediocriter perisimul, neq; hoc tantopere querendum, rediretur, haec summa in illis esse, si in nobis essent saltem mediocria, verum ita se res habet, vt ego, qui neque vsu satù, & ingenio parum possum, cum patrono disertissimo comparer, P. Quinctius, cui tenues opes, nulla facultates, exigua amicorum copia sunt, cum
- 2 3 aduersario gratissimò contendat. * Illud quoq; nobis accedit incommodum, quod M. Iunius, qui hanc causam, Aquili, aliquoties apud te egit, homo & in alijs causis exercitatus, & in hac multum & saepe versatus, hoc tempore abest, noua legatione impeditus: & ad me ventum est, qui vt summa haberem cetera, temporis quidem certe vix satis habui, vt rem tantam, tot controuersis implicatam, possem
- 4 cognoscere. * ita, quod mihi consuevit in ceteris causis esse adiumento, id quoque in hac causa deficit: nam quod minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiã comparauit: quae quanta sit, nisi tempus, & spatium

PRO P. QVINCTIO.

spatium datum sit, intelligi non potest. Quae quid
 plura sunt C. Aquili, ed te, & hos, qui tibi in consilio
 adsunt, meliori mente nostra verba audire oportebit:
 ut multis incommodis veritas debilitate tandem
 aequitate talium virorum recreetur. * quod si tu iudex
 solitudini, atque inopia: si apud hoc consilium ex o-
 pibus, non ex veritate causa pendetur: profecto nihil
 etiam sanctum, atque sincerum in ciuitate: nihil,
 quod humilitatem cuiusquam grauitas & virtus iu-
 dicio consoletur. certe aut apud te, & eos, qui tibi ad-
 sunt, veritas valebit: aut ex hoc loco repulsa vi, &
 gratia, locum, vbi consistat, reperire non poterit. non
 eo dico C. Aquili, quod mihi veniat in dubium tua fi-
 des, & constantia: aut quod non in ijs, quos tibi aduo-
 casti, viris electissimis ciuitatis, spem summam habe-
 re P. Quinctius debeat. quid ergo est? * primum ma-
 gnitudo periculi summo timore hominem afficit, quod
 vno iudicio de fortuna omnibus decernit. idque dum
 cogitat, non minus sepe ei venit in mentem potestatis,
 quam aequitatis tuae: propterea quod omnes, quorum
 in alterius manu vita posita est, sapienter illud cogitant,
 quid possit is, cuius in ditione ac potestate sunt, quam
 quid debeat facere. * deinde habet aduersarius P. Quin-
 ctius verbo, S. Neuium, reuera huiusce aetatis homines
 disertissimos, florētissimos, ornatissimos nostrae ciuita-
 tis, & communi studio summa opibus S. Neuii defen-
 dū: si id est defendere, cupiditati alterius obtemperare,
 quod is facilius, quae velis, iniquo iudicio opprimere pos-
 sit. * nā quid hoc iniquius, aut indignius, C. Aquili,
 dici, aut commemorari potest, quam me, qui caput alte-
 rius,

*aueris
 & emergat
 postea is
 bene uolens
 que adiu
 dicem
 si uoluerit
 conseruare
 in iudicij
 maiorem
 habeat
 Neuii
 quam in
 & iudicij
 rationem
 nulli ueliam
 eadem ad
 pareret si
 bene uolens
 etiam
 ueliam
 Neuii
 bene uolens
 melior
 ueritas
 habebit
 & locum*

II CICE-
 QVINCTIO,
 O L

ate duaplorimum
 ande facimus in
 gratia, & eloqu
 am, C. Aquili, reu
 Q. Hortensij me di
 mmo uocor: gratia Sex.
 id, id uero non meli
 uerere & querendū
 se, si in nobis essent saltem
 daret, ut ego, qui neque
 ssum, cum patrono
 uinctus, cui tenuis opes,
 uorare copia sunt, scis
 tendis. * Illud quoque, no-
 did M. Lurium, qui hanc
 apud te egit, homo & in-
 r in hac multum & sepe
 uis, noua legatione in-
 est, qui ut summa habe-
 cerē trix facti h. uoi. ut
 sū implicatam, possim
 hi consueuerit in ceteris au-
 noque in hac causa desit:
 ssum, siquis meo deli-
 quanta sit, nisi tempus, &
 spatium

ORATIO

adversus
 rius. famam. fortunaque defendam. priore loco caus-
 sam dicere: cum praesertim Qu. Hortensius, qui hoc
 iudicio partes accusatoris obtinet, contra me sit di-
 cturus, cui summam copiam facultatemque dicendi
 natura largita est: ut a sit, ut ego qui tela depellere, &
 vulneribus mederi debeam. cum id facere cogar, cum
 etiam telum aduersarius nullum iecerit: Illud au-
 tem id tempus impugnandi detur. cum & vitandi il-
 lorum impetu potestas ademta nobis erit, & si qua
 in re, id quod parati sunt facere falsum crimen. quasi
 venenatum aliquod telum, iecerint, medicina facien-
 da locus non erit. id accidit praetorū iniquitate, &
 iniuria: primum, quod contra omnium consuetudi-
 nem iudicium prius de probro, quam de re, malum
 fieri: deinde, quod ita constituit id ipsum iudicium,
 ut reus, antequam verbum accusatoris audisset, cau-
 sam dicere cogeret. quod eorum gratia, & potentia
 factum est, qui, quasi sua res, aut honos agatur, ita di-
 ligenter Sex. Neuij studio & cupiditati morem ge-
 rum, & in eiusmodi rebus opes suas experiuntur, in
 quibus, quod plus propter virtutem nobilitatemque pos-
 sunt, eo minus, quantum possint, debent ostendere.
 IO
 Cum tot tantisque difficultatibus affectus atque afflictus
 in tuam C. Aquili fidelem, veritatem, misericordiam
 Quinctius confugerit, cum adhuc ei propter vim ad-
 uersariorum non ius par, non agendi potestas eade-
 re, non magistratus aequales reperiri potuerit: cum ei sum-
 mam per iniuriam omnia inimica atque infesta fuerint:
 te, C. Aquili, vosque, qui in consilio adestis, orat atque
 obsecrat, ut multis iniurijs iactatam atque agitatam
 aequitatem, in hoc tandem loco consistere, & confirma-

Captatio benevolentiae

summa

*non hinc
consilij officium*

*adversus
adversus*

*adversus
adversus*

adversus

aduersus PRO P.
 patri patiamini. * id
 operi, ut a pro
 fit, cognoscit
 frater, sane
 dem, & atterit
 qui societatem
 ruit quere non
 cia dicit per
 ingentem: nam
 tem, per, in
 quod ergo offi
 debet, pater
 in que sum con
 dicit: est, quare
 gere, nihil er
 pauca fructu
 ac familiarit
 rum rem, que
 curatio am
 etus, equit
 cibus in Gall
 metra mult
 tulo quom
 quam ne
 lit, medior
 mirum, h
 que fuerit
 ber culu
 terat, ad
 re ita dilige
 tatem gerent

TIO

adiuncti
ip
solon

PROP. QVINCTIO.

* id quo facilius faceres possitis dabo
 operā, vt à principio res, quæ admodū gesta & cōtracta
 sit, cognoscatis. C. Quinctius fuit. P. Quinctij huius,
 frater, sanè ceterarum rerum pater familias & pruden-
 dens, & attentus, vna in re paulò minus cōsideratus,
 qui societatem cum Sex. Neuiio fecerit, viro bono, ve-
 runtamen non ita instituto, vt iura societatis, & offi-
 cia certis patris familias nosse posset: non quo ei deesset
 ingenium: (nam neq; parum facetus scurra Sex. Ne-
 uius, neq; inhumanus præco est vnquā existimatus)
 quid ergo est? cum ei natura nihil melius, quam vocē
 dedisset pater nihil præter libertatem reliquisset, vocē
 in questum contulit, libertate vsus est, quo impunius
 dicax esset. * quare, quod socium tibi cum velles adū-
 gere, nihil erat, nisi vt in tua pecunia condisceret, qui
 pecunia fructus esset: tamen inductus consuetudine,
 ac familiaritate Quinctius fecit, vt dixi societate ear-
 um rem, que in Gallia comparabantur erat ei pe-
 cunaria res ampla, & rustica sanè bene culta, & fru-
 ctuosa tollitur ab atrijs Licinjs, atque à præconum
 cōfessu in Gallia Neuius, & alpes vsq; trāsiretur. fit
 magna mutatio loci, non ingenij: nā qui ab adolescē-
 tulo questum sibi instituisset sine impendio, postea
 quam nescio quid impendit, & in commune contu-
 lit, mediocri questu contentus esse non poterat: * nec
 mirum, si is, qui vocē venalem habuerat, ea que voce
 quesuerat, magno sibi questui fore putabat, itaque
 hercule haud mediocriter de communi, quicquid po-
 terat, ad se in priuatam domum seuocabat. qua in
 re ita diligens erat, quasi ij, qui magna fide socie-
 tatem gererent, arbitrio pro socio condemnari so-
 lerent.

de iuris C.
de i. & Neuius

alios potest
indere

com

13

ORATIO

lerent. verum. his de rebus non necesse habeo dicere
 ea, qua me P. Quinctius cupit commemorare. tamen
 et si causam postulat, tamen, quia postulat, non fla-
 gitat, prateribo. * cum annos iam complures societas
 14 esset, & cum saepe suspectus Quinctio Nevius fuisset,
 neque ita commodè posset rationem reddere earum
 rerum, quas libidine, non ratione gesserat: moritur
 in Gallia Quinctius, cum adisset Nevius, & mo-
 ritur repentinè. heredem testamento reliquit hunc
 P. Quinctium, ut, ad què summus mæror moris sua
 veniebat, ad eundem summus honos quoque perue-
 15 niret. * quo mortuo, nec ita multo post in Galliam
 proficiscitur Quinctius: ibi cum isto Nevio familia-
 riter vivit: annam serè vna sunt, cum & de societate
 inter se multa communicarent, & de tota illa ratio-
 ne atq; re Gallicana: neq; interea verbum vllum in-
 terposuit Nevius, aut societatem sibi quippiam debe-
 re, aut privatim Quinctium debuisse. cum ars alieni
 aliquamulum esset relictum, quibus nominibus pecu-
 niam Roma curari oporteret: auctionem in Gallia P.
 hic Quinctius Narbone se facturum esse proseribit ea-
 16 rum rerum, qua ipsius erant privata. * ibi tum vir o-
 ptimus Sex. Nevius hominem multa verbis deterret,
 ne auctionetur: eum nõ ita commodè posse eo tempo-
 re, qua proseripsisset, vendere: Romæ sibi nummorum
 facultatem esse, quam si sciret, communem existi-
 marer pro fraterna illa necessitudine, & pro ipsius af-
 finitate: nam P. Quinctij consobrinam habet in ma-
 trimonio Nevius, & ex ea liberos, quia q; virum bo-
 nũ facere oportebat, id loquebatur Nevius: credidit
 Quinctius, eum, qui oratione bonorum imitaretur,

facta

facta quoq; imitatur
 fita. Roman proseri-
 firmi Nevius. * ca-
 pule dabo fit, per
 quod libero cum ali-
 quod propter adven-
 tulo nisi nisi quon-
 bu quiffi quoniam
 propter nequissimam
 quod q; ad deturam
 fita agbat autere,
 fita videtur consili-
 putat et quæ modo in
 Roma quentia, firmi-
 rarum si dicitur. Qu-
 are videtur dicitur in
 cor meorum, ne
 volumus habere. ita
 Nevius certum f-
 fit. * tunc ille in cogi-
 tet, quod dicitur sem-
 mas angustia adduc-
 tionis in quo ar-
 fferat latum.
 societas omnium
 fito contrariis
 videtur. Quinctius
 detur q; dicit fit. ne
 promississet, nõ plu-
 ne venderet, domi-
 natione illa periculi

PROP. QVINCTIO.

facta quoque imitaturam. auctionem velle facere desistit: Romam proficiscitur: decedit ex Gallia Romam simul Nevium: * cum pecuniam C. Quinctius P. Scapula debuisset, per te, C. Aquili, decidit & Quinctius, quod liberis eius dissolveret. hoc eo per te agebatur, quod propter arariam rationem non satis erat in tabulis inscriptis, quantum deberetur, nisi a quaestoribus quaesisses quantum solaeretur. decidit, statuit, tu propter necessitudinem, qua tibi cum Scapulis est, quid ijs ad denarium solueretur. * haec omnia Quinctius agebat auctore. & consuafore Nevio: nec mirum, si eius videbatur consilio, cuius auxilium sibi paratum putabat non modo enim pollicitus erat in Gallia, sed Roma quotidie, simul atque sibi hic innoisset, numeraturum se dicebat. Quinctius porro istum posse facere videbat: debere intelligebat: metiri, quia causa, cur mentiretur, non erat, non putabat: quasi dominummos haberet, ita constituit Scapulis se daturum. Nevium certiozem facit: rogat, ut curet, quod dixisset. * tum isle vir optimus (vertor, ne se deridendi putet, quod iterum iam dico optimus) qui hanc in summas angustias adductum putaret, ut eum sui conditionibus in ipso articulo temporis astringeret, a se negat daturum, nisi prius de rebus rationibusque societatis omnibus decidisset, & scisset, sibi cum Quinctio controversia nihil futurum posterius, inquit, ista videbimus, Quinctius: nunc hoc velim cures (si tibi videtur) & dixisti, negat, se alia ratione facturum: quod promississet, non plus sua referre, quam si, cum auctione venderet, domini iussu quippiam promississet. * desti-

Quintius Romam

Capitulum

distributio

19

20

ausert,

facta

ORATIO

aufert, in Galliam mittit, ut ea, quae proscrisperat, ven-
 nirent. deiorior tempore absens auctionatur. Scapu-
 lu difficiliore conditione dissolvit. tunc appellat vltro
 Neium, v. quoniam suspicaretur aliqua de re fore cō-
 trouerfiam, videret, ut quam primū, & quam mi-
 21 nima cum molestia tota res transigeretur. dat iste a-
 micum M. Trebellium: nos communem necessarium,
 qui istius domi erat educatus, & quo vrebatur iste
 plurimum, propinquum nostrum Sex. Alphenū. res
 conuenire nullo modo poterat: propterea quod hic me-
 dio crem iacturam facere cupiebat: iste medicri pre-
 22 da contentus non erat. itaque ex eo tempore res esse
 in vadimonium cepit. cum vadimonia saepe dilata
 essent, & cum aliquantum temporis in ea re esset
 consumptum, neque quicquam profectum esset: venit
 ad vadimonium Neuius. Obsecro C. Aquil, vosq, qui
 adestis in consilio, ut diligenter attendatis, ut singu-
 lare genus fraudis, & nouam rationem insidiarum
 cognoscere possitis. ait se auctionatum esse in Gallia:
 23 quod sibi videretur, se vendidisse: curasse, ne quid sibi
 societas deberet: se iam neque vadari amplius, neque
 vadimonium promittere: si quid agere secum velit
 Quinctius, nō recusare. hic, cum rem Gallicam non cu-
 pe: et requisere, hominem in presentia non vadatier.
 ita sine vadimonio disceditur. deinde Romae dies XXX
 fere Quinctius commoratur: cum ceteris, quae habe-
 bat, vadimonia differt, ut expeditus in Galliam pro-
 ficisci posset. proficiscitur. Roma egreditur ante diem
 24 11. Kalēd. Februarij, Scipione & Norbanio coss. Quo-
 so, ut eum diem memoria mandetis. L. Albus Sex. fi-
 lius, Quirina, vir bonus, & cum primis honestus vna
 profe.

difficile
fructus
audens

profectus est, cum non
 que nominatur, non
 ex Gallia proscrisperat
 qui ut Romanus veni-
 rit Quinctius, quod
 uio esse, non tam
 tum Neuius paruo
 nescit, ut ab alio La-
 ceret. ut ad vobis
 cuncta profectus veni-
 Quinctius non profectus
 fectus de iuramento
 pulchritudine de iure
 na postulare licet, ut
 militariae sit, ut
 vna de iure, nullo mo-
 facile potest, nulli
 ut quod tenet, ut
 etiam si veritate au-
 que non vultur, non
 affert, vna ac fore
 si, & profectus in
 Sex. Alphenus proscris-
 propinquum Sex. Neui-
 iste prebentur, ut
 rem esse, siam, ac
 etij consilium, & a
 facere nolit, ut que
 lum ad suam veni-
 & si quid agere v-
 tra, non v-

profectus est, cum venissent ad Vada Volaterrana, que nominantur, vident per familiarem Neuij, qui libera memo
 ex Gallia pueros venales isti adducebat, L. Publici
 qui vt Roman venit, narrat Neuij, quo in loco vide-
 rit Quinctium, quod nisi ex Publicio narratum Ne-
 uio esset, non tam cito res in contentionem venisset.
 tum Neuius pueros circum amicos dimittit: ipse suos
 necessarios ab atrijs Licings, & a faucibus macelli
 corrogat: vt ad tabulam Sestiam sibi adsint hora se-
 cunda postridie, veniunt frequentes: istificatur iste P.
 Quinctium non stitisse, & se stitisse, tabula maxima
 signis hominum nobilium consignantur, disceditur,
 postulat à Burrundo prætorè Neuius, vt ex edicto bo-
 na possidere liceat, insit bona proscribi eius, quicūq̃ fa-
 miliaritas fuerat, societas erat, affinitas liberis istius
 viuus diuelli nullo modo poterat. * qua ex re intelligi
 facile potuit, nullū esse officium iā sanctū, atq̃, solen-
 ue, quod non auerita cōminuere, atq̃, violare soleat.
 etonum si veritate amicitia, fide societas, pietate pro-
 pinquitas colitur, necesse est, iste, qui amicum, sociū,
 affinem fama ac fortunis spoliare conatus est, vanū
 se, & perfidiosum, & impium esse fateatur. * libellos
 Sex. Alphensū procurator P. Quinctij, familiaris &
 propinquus Sex. Neuij, deicit: seruulum vnum, quem
 iste prehenderat, adducit: denunciatur, sese procurato-
 rem esse, istum, æquum esse fama fortunūq̃, P. Quin-
 tij consulere, & adueniunt eius expectare: quod si
 facere nolit, atque imbiberit, eiusmodi rationibus il-
 lum ad suas condiciones perducere, sese nihil precari,
 & si quid agere velit, indico defendere. * Hac autē Ro-
 28

tan inquis rationibꝫ apud se non curare.

ORATIO

ma geritū, Quinctius interea, cōtra ius & cōsuetu-
 dinē, edicto pratoris, de saltu, agroq; cōmuni à seruis
 cōmunib. vi detruditur. Exissima, C. Aquili, id, mo-
 do & ratione Roma Neniū sicisse, si hoc, q; per literas
 istius in Gallia gestum est, recte, atque ordinē factum
 videtur. expulsus, atque eiecctus ē pradio Quinctius,
 accepta insigni iniuria, confugit ad C. Flaccum im-
 peratorem, qui tum erat in prouincia: quem, vt ipseus
 dignitas poscit, honoris gratia nomino. si eam rem
 quam vehementer vindicandam putauerit, ex decre-
 tis eius poteritis cognoscere. * Alphenus inter ea Roma
 cum isto gladiatore vetulo quotidie pugnabat: vteba-
 tur populo sane suo, propterea, quod iste caput petere
 non desinebat. iste postulabat, vt procurator iudica-
 tum solui satidaret: negat Alphenus, equum esse pro-
 curatorem satisfacere, quod reus satisfacere nō deberet, si
 ipse adesset. appellantur Tribuni: à quibus cū esset cer-
 tum auxilium petiitum, ita tamen disceditur, vt idi-
 bus Sept. P. Quinctium sibi Sex. Alphenus promitte-
 30 ret. venit Romā Quinctius ad vadimonium: sistit se
 iste homo acerrimus, honorū possessor, expulsor, ere-
 ptor, annū & sex menses nihil petit. quiescit, condi-
 tionibus hunc quoad potest, producit: à Cn. Dolabella
 denique pratore postulat, vt sibi Quinctius iudicatu
 solui satisfacere, ex formula quod ab eo perat, cuius ex
 edicto pratoris Romani bona dies XXX. possessa sint.
 Nō recusabat Quinctius, quin ita satisfacere iuberet,
 si bona possessa essent ex edicto, decernit: quā aquū,
 nihil dico. vnum hoc dico, nouū: & hoc ipsū tacuisse
 mallem, quoniam vtrumque quiuū intelligere potu-
 isset: iubet P. Quinctium aut satisfacere, aut sponsonē
 cum

PROP.

cum Sex. Neniū facere
 vieno pratoris dicitur
 ad eam tunc Quinctius
 fieri oportere: vt autem
 daret: non necesse est
 vno dicitur per
 le iudicari se videtur
 possit esse sponsonem
 id quod tunc tunc de
 edictum. Dolabella
 nouū nihil: de velle
 tunc vno, ex illis
 sequi potest. tunc
 per se autem iudicari
 & contra reus
 tunc tunc tunc
 tunc tunc tunc
 vt aut ipsi capere de
 can capere de spon
 tunc tunc tunc
 dicitur tunc tunc
 dicitur tunc tunc
 nandi, vnde si spon
 si gratia sponsonem
 C. Aquili tunc tunc
 dicit, casus, tunc
 non de re pasciaria
 tunc vnde. tunc
 capere dicitur, vt
 tunc tunc tunc
 tunc tunc tunc

inter ea, dicitur a ius & iustitia
 C. agror. cōmuni a feru
 C. Aquili, id. mo
 si fuerit. si hoc q. per literas
 dicitur. a quo ordinis factum
 dicitur P. Prætor Quintius,
 ad C. Flaccum im
 pronuncia: quem, ut ipse
 nemo, si eam ven
 idem pat. erit, ex dicitur
 Alpheum inter ea Rome
 dicitur. ut dicitur: ut dicitur
 dicitur a ius caput petere
 ut procurator iudica
 dicitur, equum esse pro
 satidare nō deberet, si
 dicitur a quibus cū esset cer
 dicitur descendit, ut dicitur
 dicitur Alpheum promitte
 dicitur a iustitiam sicuti se
 dicitur expulso, expulso, tri
 dicitur patre: quæ sicuti, dicitur
 dicitur: a Cn. Dolabella
 dicitur Quintius iudicium
 dicitur ad eo petat, cuius ex
 dicitur XXX. possessa sint
 dicitur in iustitiam iudicet,
 dicitur, decernit: quam equi,
 dicitur: hoc ipse tacuisse
 dicitur in intelligere potu
 dicitur, aut sponsonem
 cum

PRO P. QUINTIO.

cum Sex. Nenio facere, ut bona sua ex edicto P. Bur
 rieni prætoris dies XXX. possessa essent recu abāt, quī
 aderant tum Quintio: demonstrabant, de re iudiciū
 fieri oportere: ut aut vterq. inter se, aut neuter satid
 daret: non necesse esse famam alterius in iudiciū ve
 nire clamabat porrò ipse Quintius sese idcirco nol
 le satidare, ne videretur iudicasse, bona sua ex edicto
 possessa esse: sponsonem porrò si istiusmodi faceret, se,
 id quod nūc euenit, de capite suo priore loco causam
 esse dicturum. Dolabella (quem admodum solent ho
 mines nobiles: seu recte seu perperam facere cōperūt,
 ut a in viros excellunt, ut nemo nostro loco natus as
 sequi potuit) iniuriam facere fortissimè perseverat:
 perseverat: aut satidare, aut sponsonem iubet facere,
 & interea recusantes nostros aduocatos acerrimè
 submoueri. cōturba: sane descendit Quintius: neq.
 mirū, cui hæc optio tam misera, tamq. iniqua daretur,
 ut aut ipse se capitis damnaret, si satis dedisset, aut
 causam capitis, si sponsonem fecisset, priore loco di
 ceret, cum in altera re cause nihil esset, quin satis iu
 dicaret ipse de se, quod iudicium grauissimum est: in
 altera spes esset ad talem tamen virum iudicem, ve
 niendi, vnde eod. plux opis auferret, quod minus atutilis
 set gratia. sponsonem facere maluit: fecit: re iudicem,
 C. Aquili, sumpsit, ex sponso egit. in hoc summa iu
 dicij, causaq. tota consistit. iudicium esse, C. Aquili,
 non de re pecuniaria, sed de fama sortitunaq. P. Quin
 tij vides. cum maiores ita constituerint, ut qui pro
 capite diceret, in posteriore loco diceret: nos, inaudita
 criminationis accusatorū. priore loco causā dicere
 intelligis: eos porrò, qui de sedere consuevit, vides ac
 cusare,

Hæc

32 apparet

debrum
 ut dicitur
 Dolabella
 dicitur
 dicitur

ab imp.

32

dilemma
 commissum

33

proponit
 articulo

33
 noni
 propele

ORATIO

a min. or. ad mai.

intra parietes

a contrarij

inno. 39

Similiter

de p. r. e. n.

ant. id. e. l.

de contrarij

Com. r. e.

in p. d. l. i. o.

in p. d. l. i. o.

in p. d. l. i. o.

in p. d. l. i. o.

in p. d. l. i. o.

in p. d. l. i. o.

nem afferret? si quid in controuersiam veniret, aut
intra parietes, aut summo iure experiretur: ut ane est?
quod viri optimifaciunt, & si qui suos propinquos,
ac necessarios charos, honestos esse, atque haberi vo-
lunt, id Sextus Neuius non faceret? qui vsque eò ser-
uet, ferturq. auaritia, vt de suis commodis nolit ali-
quam partem amittere, ne quam partem huic propin-
quo suo vltius ornamentis relinquat: * & is pecu-
niam, si qua deberetur, non peteret, qui, quia quod de-
bitum nunquam est, id datum non est, non pecuniam
modo, verum etiam hominis propinqui sanguinem
virumq. eripere conatur? huic tu molestus esse videli-
cet noluisti, quem nunc respirare libere non sinis. quē
nunc interficere nefarie cupis, eum tum pudenter ap-
pellare nolebas? ita credo, hominem propinquum, tuis
obseruantem, virum bonum, pudentem, maiore na-
tu, nolebas, aut non audebas appellare, sepe, vt fit, cū
ipse te confirmasset, cum statuisses de pecunia men-
tionem facere, cum paratus, meditati usq. venisses, ho-
mo timidus, virginali verecundia, subitō ipse te reti-
nebas: excidebas: repenē oratio: cum cuperes appella-
re, non audebas, ne inuitus audiret, id erat profectō.

40

gradatio

credamus hoc, Sex. Neuium, citius caput oppugnet, e-
iū auribus percussit, si debuisset, Sexte, petisses sta-
tim: si non statim, pauld quidem post: si non pauld, ac
aliquando: sex quidem illis mensibus profectō, anno
verte te sine controuersia, anno & sex mensibus ve-
rd, cum tibi quoridie preestas hominis fuisse admo-
nendi, verbum nullam faci, biennio iam confectō se-
re, appelles, qui tam perditus ac profusus nepos, non
causa iam, sed abundanti pecunia, sic dissolutus sui-
ferret, ella viuit enicitia, ser,

meto
romi

PROP.

ser, vt fuit Sex. Neuium
milo videtur dicitur
quam petisses, mort
cum cum quantitate
pellas adhibere
statim, si quid deberet
petitorem quidem
erat: at tunc cum
tuit: at & in promissa
cia debent referat, vt a
stirgit, aut rone libe
no alicuius si hinc ac
quid petis dicitur, me
est de iustis Sex. Ne
si hoc ipsum, quod
nihil deberet quid em
que de re controuersia
quo iam biennio ve
in quo illa tui & talia
tunc deus, vt in
tionibus & controu
feret: vt iam aliquando
quia, id ego C. a qui
era meto anno vt
non peto, quid vt
cū dixisset, ne in
beneficium de fide
nos decernat de ve
pud iudice causam p
vram, in deus, vt
pertinet vt ego
meto
romi

set, vt fuit Sex. Neuius? cum hominem nomino, satis
 mihi videor dicere. *debit tibi C. Quinctius, nun-
 quam petisti, mortuus est ille: res ad heredem venit,
 cum eum quotidie videres, post biennium deniq; ap-
 pellas dabitur, vtrum sit probabilis, Sex. Neuiū
 statim, si quid deberetur, petiturum fuisse, an ne ap-
 pellaturum quidem biennio? appellandi tempus non
 erat: at tecum anno plus vixit. in Gallia ago non po-
 tuit: at & in prouincia ius dicebatur, & Roma iudi-
 cia fiebant, restat, vt aut summa negligentia tibi ob-
 stiterit, aut vnica liberalitas, si negligentiam dices,
 mirabimur: si bonitatem, ridebimus: neque preterea
 quid possis dicere, inuenio. Satis est argumenti, nihil
 esse debitum Neuiō, quod tūc dū nihil petiuit, quid,
 si hoc ipsum, quod nunc facit, ostendo testimonio esse,
 nihil deberi? quid enim iam nunc agit Sex. Neuius?
 qua de re controuersa est? quod est hoc iudicium, in
 quo iam biennium versamur? quid negotij geritur,
 in quo ille tot & tales viros defatigat? pecuniam pe-
 tit: nūc deniq; veruntamen petiri audiamus. *de ra-
 tionibus & controuersis societatis vult diiudicari.
 seruo: et ūm aliquando iam concedamus. Non, in-
 quit, id ago C. Aquili, neque in eo nunc laboro pecu-
 nia mea tot annos vititur P. Quinctius, vtatur sane
 non peto, quid igitur pugnas? an, qd saepe multu mi-
 cū dixisti, ne in ciuitate sit? ne locū suū, que adhuc
 honestissimè d. fedit, obireat? ne numeretur inter vi-
 mos? decernat de vita, & ornamentis suis omnibus? ap-
 pud iudicē causā priore loco dicat? & eā cūm pero-
 rarit, tū deniq; vocē accusatoris audiat? quid? hoc quod
 pertinet? vt oculus ad tū peruenias? at, si id velles, iam

ORATIO

44 *non ad p.* pridem actū esse poterat? ut honestiore iudicio cōsi-
derare? at sine summo scelere P. Quintium, propinquū
zuum, iugulare non potes ut facilius iudiciū sit? at ne-
que C. Aquiliū de capite alterius libenter iudicat: &
Q. Hortensius contra caput nō didicit dicere. Quid à
nobis autē C. Aquiliū refertur? pecuniam petis: nega-
mus deberi, iudiciū fiat statim: nō recusamus, nū quid
præterea? si veretur, ut res, iudicio facta, parata sit,
iudicatū solū satis accipiat, quibus à me verbū satis
accipiet, isdē ipse, quod peto, satūdet. Actū iā potest
esse C. Aquili: iā tu potes discedere liberatus: nō desis

45 *repetitio* *consequens* *causa conglobata*
propē dictā nō minore, quā Quintiū. * quid agimus
Hortensius? quid de hęc cōditione dicimus? possumus a-
liquando, depositis armis, sine periculo fortunariū, de
re pecuniaria disceptare? possumus ita rē nostrā perse-
qui, ut hominū propinquū caput incolume esse patia-
mur? possumus petitoris personam capere, accusatoris
deponere? immō, inquit, abs te satis accipiam, ego au-
tem tibi nō satis dabo. Quis tandem nobis ista iura tā
æqua describit? quis hoc statuit, quod aquū sit in quin-
ctium, id iniquum esse in Neuum? Quintiū bona,
inquit, ex edicto Pratoris possessa sunt, ergo id ut cōsi-
tear, postulas: ut, quod nunquam factū esse iudicio de-
fendimus, id perinde quasi factū sit, nostro iudicio cō-

46 *repetitio* *consequens* *causa conglobata*
firmemus. * Inueniri ratio C. Aquili non potest, ut ad
suum quisq, quamprimum sine cuiusquā dedecore,
infamia, perniciēq, perueniat? proficito si quid de-
beretur, peteret: non omnia iudicia fieri mallet,
quā vnum illud, vnde hæc omnia nascuntur, qui
inter tot annos ne appellarit quidē Quintiū, cū po-
testas esset agendi quotidie: qui, quo tēpore malē a-
gere

PROP.

gere cepit, in vultum
confiteri: quipote
fecit, hinc per
qui curā de re agens
proponere de proli
tetur ad id iudicium
dicitur acquisitionem
curare, sed vultu
Lam dicit: nō si quid
satis prædicitur
de tam invidiosū
tunc vultu si perent
nō sit, magis quā
exprobratio est: de
dicitur tamē
mandatū fieri: actio
fuerit perit
tū, ut hō rē
colat: quæ hō
neat, vultu & cū illi
quæ impudens vultu
nitem alit. C. Aqu
maior legatū
erag, colligat
tū. Quisq
à pratoris possidet
id quidem cui effi-
gitur denotat
antequā docer
lex effiū ratiō
infam, & cū

gere cepit, in vadimonij differendis tempus omne
 consumserit: qui postea quam vadimonium missum
 fecerit, hanc per insidias vi de agro comuni deiecerit:
 qui cum de re agendi, nullo recusante, potestas fuisset,
 sponsonem de probro facere maluerit: qui, cum reuo-
 cetur ad id iudicium vnde hac nata sunt omnia, co-
 ditionem equissimam repudiet: fateatur, se non pec-
 uniam, sed vitam & sanguinem petere, is non pa-
 lam dicit: mihi si quid deberetur, peterem, atq; ad e-
 iam pridem abstulisset: nihil hoc tanto negotio, ni-
 hil tam inuidioso iudicio, nihil tam copiosa aduoca-
 tione vterer, si petendum esset: extorquendum est in-
 uito, atq; ingratis, quod non debet, eripiendum, atque
 exprimendum est: de fortunis omnibus P. Quinctius
 detur bandus est: potentes, discreti, nobiles omnes ad-
 uocandi sunt: adhibenda ^{in iudicio} ~~vis~~ est veritas: mina ia-
 cientur: pericula intendantur: formidines opponan-
 tur, ut his rebus aliquando victus, & perterritus ipse
 cedat: quae me hercule omnia, cum, qui contra pug-
 nent, video, & cum illi confesum considero, adesse, at-
 que impendere videntur, neque vitari vilo modo posse. cum
 autem ad te, C. Aquili, oculos, animamq; retuli, quo
 maiore conatu studioq; aguntur, eo leuora, infirmi-
 oraq; existimo. Nihil igitur debuit, ut tu ipse pra-
 duas. Quid si debuisset? continuone causa fuisset, cur
 a praetore postulares, ut bona possideres: non opinor
 id quidem vis esse, neque cuiquam expedire. Quid i-
 gitur demonstrat? vadimonium sibi aut esse dejectum,
 antequam doceo id factum non esse, libet mihi C. Aquili
 ex officij ratione, atque ex omnium consuetudine re-
 ipsam, & factum simul Sex. Neuij considerare. Ad va-

ad prima causam publica
47 ab abitur
repetita
Propo
similiter
atque
48 arbitrat
ab abitur
ab antea
seposita
ab aduocato
quoniam

videtur non defunctis probat ab a.
GRATIO

dimonium non venerat, ut ai, is, quicum tibi af-
finitas, societas, omnes denique caussa, & necessitudi-
nes veteres intercedebant: illic ne ad pratorē ire con-
uenit? continuōne verum fuit postulare, ut ex edicto
bona possidere liceret? ad hac extrema, & inimicissi-
ma iura tam cupidē decurrebas, ut tibi nihil in po-
sterum, quod grauius, atque crudelius facere posses,
49 reseruares? nam quid homini turpius, quid viro mi-
serius, aut acerbius vsuvenire? quod tantum euenire
dedecus? quare ita calamitas inueniri potest? pecuni-
am si cuspiam fortuna ademit, aut si alicuius eripuit
a contrariis amuriam, tamen, dum existimatio est integra facile so-
latur honestas egestatem. at non nemo aut igno-
minia affectus, aut iudicio turpi cōiunctus, bonis qui-
dem suis vititur, alterius opes, id quod miserum est,
non expectat: hoc tamen in miseris adiumento, &
solatio subleuatur: cuius verò bona venterunt, cuius
non modo illa amplissima fortune, sed etiam victus,
vestitusq; necessarius sub pracone cum dedecore sub-
iectus est: non modo ex numero viuorum exturba-
tur, sed, si fieri potest, infra etiam mortuos amanda-
tur: etenim mors honesta saepe vitam quoque turpem
exornat: vita turpe ne morti quidem honeste lo-
50 cū relinquit. * ego hercule cuius bona ex edicto pos-
sidentur, huius omnia fama, & existimatio cum bo-
nu simul possidetur: de quo libelli in cel: berimur lo-
cis proponuntur, huic ne perire quidem certē, taci-
tē, obscureq; conceditur, cui magistri fiunt, domini
constituuntur, qui qualis, & qua cōditione percat,
pronūciant: de quo homine praconis vox praedicat, &
pratiū cōficit, huic acerbius vno, videmig; funus
dicitur:

PROB

dicuntur si form il
veniant ad exequia
placet, ut carnis
stratena. * inque
voluerat, pro con
nerunt, vno bono
vindo postea non
istuc delectando
tu vultuque de
deat eum, quid
solere, inuolunt
na proficere, su
qui bene vult: ma
cum posse potest
tacet, vultuque
tine aut affici
inimicissimam
matione, & con
iphi nihil alteri
sare inuicem
non vult, quod
sone videretur
nomine de
socio, etiam gra
qui cum in aut
sunt: si ad vult
tibi praeste semper
missi, ut vno pra
parat a sunt in
fratru addidit, fuer
Neu si so parum

probat ab ad.
TIO

PROP. QVINCTIO.

ducitur: si funus id habendum sit, quod non amici conueniunt ad exequias cohonestandas, sed honoru emprores, vt carnifices, ad reliquias vitæ lacerandas & distrahendas. itaque maiores nostri raro id accidere voluerunt, pretores, vt consideratè fieret, comparauerunt. viri boni, cum palam fraudantur, cum experiundi potestas non est, simidè tamen & pedecentim istuc descendunt, vt ac necessitate coacti, inuiti, multis vadimonij desertis, sepe illi, si, ac destituti: considerant enim, quid & quantum sit, alterius bona proscribere. iugulare ciuem, ne iure quidem quisquã bona proscribere. iugulare ciuem ne iure quidem quisquã bonus vult: mauult enim commemorare, se, cum posset perdere, pepercisse, quàm, cum parcere potuerit, perdidisse. hac in homines nulla secum cognatione aut affinitate conuictos, alienis viros, d. n. g. inimicissimos, viri boni faciunt, & hominum ex stimulationis, & communis humanitatis causa, vt, cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint, nihil ipsis iure incommodi cadere possit. ad vadimonium non venit: qui propinquus. si res ista grauisima sua sponte videretur, tamen eius atrocitas nec similitudinis nomine leuaretur. ad vadimonium non venit: qui socius. etiam grauis aliquid ei deberes concedere, qui cum te aut voluntas congregasset, aut fortuna coniunxisset. ad vadimonium non venit: qui is, non, qui tibi praesto semper fuit. ergo in eum, qui semel hoc commisit, vt tibi praesto non esset, omnia tela coniectis, quae parata sunt in eos, qui per multa malè agendi causa fraudatidig, fecerunt? si dupodius vnus agretur. Sex. Neui, si in paruula re captiouis aliquid vererere, non

Doct

Siere

Captio 3

statim

ORATIO

statim ad C. Aquiliū, aut ad eorū aliquē, quē consu-
 lumur, concurrisses? cū ius amicitia, societas, affi-
 nis atis ageretur: cū officij rationem atq; existimatō-
 nis duci conveniret, eo tempore tu non modō C. Aquī-
 lium, aut L. Lucullum, sed ne ipse quidē te cōsuluis-
 sed ne ipse quidem ad te retulisti: ne hac quidem tecū
 locutus es: hora duæ fuerunt: Quinctius ad vadimonium
 nō venit. Quid ago? si me hercule hac tecum duo ver-
 ba fecisses, quid ago? respirasset cupiditas, atq; avari-
 tia paululum: aliquid loci rationi & consilio dedis-
 ses: tu te collegisses: nō in eam turpitudinem venisses,
 ut hoc tibi esset apud tales viros consistendum, qua tibi
 vadimonium non sit obitum, eadem te hora consi-
 lium cepisse, hominis prodingi fortunam sandius e-
 54 uertere. * ego pro te nūc hos consulo post tempus in a-
 lienare, quos tu in tua re, cū tempus erat, consulere
 oblitus es. quero abs te C. Aquili, L. Luculle, P. Quin-
 cti, M. Marcelle, vadimonium mihi non obiit: quidā
 socius & affinis meus, quicum mihi necessitudo ve-
 tus, controuersia de re pecuniaria recens intercedit.
 postulōne à Pratore, ut eius bona mihi possidere lice-
 at? an cū Roma domus eius, vxor, liberi sint, domū
 potius denunciem? quid est, quod hac tandem de re
 vobis possit videri? profecto, si rectē vestram bonitatē,
 atque prudentiam cognoui, non multum me fallit, si
 consulamini, quid sitis responsuri, primum expecta-
 re: deinde, qui laritare, ac diutius ludificare videatur,
 amicos conuenire: querere, quis procurator sit: domū
 denunciare, dici vix potest, quā multa sint, que re-
 spondeatis antē fieri oportere, quā ad hanc rationē
 55 extremā ac necessariam deuenire. * quid ad hac Ne-
 uis?

uius? ridet scilicet nostram amentiam, qui in vita sua rationem summi officij desideremus. & instituta bonorum virorum requiramus. quid mihi, inquit, cum ista summa sanctimonia, ac diligentia? viderint ista officia viri boni: de me autem ita considerent, non quid habeam, sed quibus rebus inuenerim, quærat, & quæ admodum natus, & quo pacto educatus sim, memini. *valerij*
vetus est de scurra, multo facilius diuitem, quam pa-
trem familias fieri posse. * hec ille si verbis non audet, *g. g. d. ab*
g. g. g. g. g. g. g.
 re quidem vera palam loquitur. etenim si vult viro-
 rum bonorum instituto viuere, multa oportet, discat,
 atq; dediscat: quorum illi atati vt vult, difficile est.
 Non dubitauit, inquit, cum vadimonium desertum
 esset, bona proscribere. improbe: verum, quoniam tu
 id tibi arrogas & concedi postulas, concedamus: quid, *ag. g. d. ab*
 si nunquam deseruit? si ista causa abs te tota per se
 mam fraudem, & malitiam ficta est? si vadimonium *g. g. g. g. g. g. g.*
 omnino tibi cum P. Quinctio nullum fuit, quo te no-
 mine appellemus? improbum? at, etiam si desertum
 vadimonium esset, tamen in ista postulatione, & pro-
 scriptione bonorum improbissimum reperiebatur. ma-
 litiosum? non negas. fraudulentum? iam id quidem
 arrogas tibi, & præclarum putas. audacem? cupi-
 dum? perfidiosum? vulgaria, & obsoleta sunt, res au-
 tem noua, & inaudita. * quid ergo est? vereor me *id.*
 hercule, ne aut grauioribus vtat verbis, quam natu-
 ra fert, aut leuioribus, quam causa postulat. An esse
 vadimonium desertum. quasi ut a te statim, vt Ro-
 mam redijt, Quinctius, quo die vadimonium istuc
 factum esse diceres. respondisti statim, nonis Februa-
 rij. discedens in memoriam redijt, Quinctius, quo

ORATIO

die Roma in Galliam profectus sit: ad Ephemeridens
 reuertitur: inuenitur dies profectiois, pridie Kalē.
 Februarij, nonis Februar. si Roma fuit, caussa nihil

58 dicimus, quin tibi vadimonium promiserit. * quid?
 hoc inueniri qui potest? profectus est vnā L. Albius,
 homo in primis honestus: dicit testimonium. profecti
 sum familiares & Albi, & Quinctij. dicent hi quę
 que testimonium. litera P. Quinctij, testes tot, qui-
 bus omnibus caussa iustissima est: cur scire potuerint,
 nulla eorum mentitur, cum ad stipulatore tuo compa-

59 rabuntur. * & in hac eiusmodi caussa P. Quinctius
 laborabit? & diutius in tanto metu miser periculog,
 versabitur? & vehementius cũ gratia aduersarij per-
 terrebis, quam fides iudicij consolabitur? vixit enim
 semper inculte, atque horride: natura tristi, ac reco-
 dita fuit: non ad solatium, non in campo, non in con-
 uuijs versatus est: id agit, vt amicos obseruantia, &
 parsimonia retineret: antiquam officij rationem di-
 lexit, cuius splendor omnia his moribus obsoleuit. at

si in caussa pari discedere inferior videretur, tamen
 esset non mediocriter conquerendum. nunc in caussa
 superiore, ne par quidem sit, postulat: inferiorem se
 esse paritur, dum axat vsque eo, ne cum bonis, fama,
 fortunę, omnibus Sex. Neui cupiditati crudelita-

60 tiq; dedit. * Docui, quod primum pollicitus sum,
 C. Aquili, causam omnino, cur postularer, non fuisse:
 quod neque pecunia deberetur, & si maxime debere-
 rur, commissum nihil esset, quare ad istam rationem
 perueniretur. Attende nunc, ex edicto pratoris, bona
 P. Quinctij possideri nullo modo potuisse. recita edi-
 ctum: **QVI FRAVDATIONIS CAUSSA**

LATI-

*amph' a com
 plama. m. m.
 et m. 170.*

Amph'io

PRO P

LATITARI. mo
 tem, qui ad togam
 profectus. C.
 BIT. nec quidem.
 SOLVM PERT
 citur, quod videri
 IVDICIO DE
 que tempore exiit
 Quinctiam defuit
 letas, vt bona possi
 quisquam dicitur
 quequam actus
 et si non fieri in
 defendendo prae
 scribitur. ergo
 Albius: qui prae
 ad prae stare
 diende facti consue
 beris in publico
 phera. vt in ad
 Quinctiam. vi
 diligencia officium
 cur accipiat. va
 gatur iudicium
 absente defuit
 prae a videri
 tem, huius
 quidam
 Rom. locuples,
 quosies Neui
 rum Roma relog

PRO P. QVINCTIO.

LATITARIT. non est is Quinctius : nisi si latit-
 rant, qui ad negocium suum, relicto procuratore,
 proficiuntur. CUI HERES NON EXT A-
 BIT. ne eis quidem. QVI EXVLII CAVSSA
 SOLVM VERTERIT. Hoc à Neuius non obji-
 citur, quod videt esse falsum. QVI ABSENS
 IVDICIO DEFENSVS NON FVERIT.
 quo tempore existimas oportuisse Neuius absentem
 Quinctium defendi? aut quo modo? tum, cum postu-
 labas, vt bona possideres? nemo affuit : neque enim
 quisquam diuinare poterat repositulaturum: neque
 quenquam attinebat id recusare, quod prator ex edi-
 cto suo non fieri iubebat. * qui locus igitur absentis
 defendendi procuratoris primus datus est? cum pro-
 scriberes, ergo affuit, nō passus est, libellos deiecit Sex.
 Alphenus : qui primus erat officij gradus, seruatus est
 à procuratore summa cum diligentia. Videamus, quæ
 deinde sint consecuta. Hominem P. Quinctij depre-
 hendis in publico, conaris abducere, non patitur Al-
 phenus, vi tibi ademit, cur at vt domum reducat ad
 Quinctium. hic quoq; summè constat procuratoris
 diligentis officium, debere tibi dici Quinctium: pro-
 curator negat. vadari vñ: promittit: in ius vocas: se-
 quitur iudicium postulas: non recusat. quid aliud fit
 absentem defendi, ego non intelligo. * at quis erat
 procuraor? credo aliquem eiectum hominem, egen-
 tem, litigiosum, improbum, qui posset scurræ diuitis
 quotidianum conuicium sustinere: nihil minus, eques
 Rom. locuples, sui negocij bene gerēs, deniq; is, quem,
 quoties Neuius in Galliam profectus est, procurato-
 rem Roma reliquit. & audes, Sex. Neui, negare ab-
 sentem

61

procurator
 ex falsis

62

TIO
 ad Epheti
 proficiunt, prius Kalē.
 hanc fuit, causse nihil
 nam promissis. * quid
 hanc est vna L. Albius,
 proficiunt proficiunt
 Quinctij dicens hi quæ
 Quinctij, testis tot, qui
 ma est cur fore poterim,
 ad procuratorem tuo comp-
 undis causse P. Quinctius
 metu miser periculog,
 non gratia a lersarij per-
 consilidit? hanc enim
 lid: mator a tress, ac reco-
 in campo, non in con-
 amicos obsequantia, vñ
 quam officij rationem di-
 hū morio- uoboleuit. at
 inferior videretur, tamen
 merendum. nunc in causse
 sit, postulat: inferiorem se
 tu es no cum bonis, fama,
 Neui capulati: crudelita-
 tid primus pollicitus sum,
 in, cur postulat: non fuisi:
 vter. & si maxime debere-
 que ad istam rationem
 ante, ex edicto pratoris, bona
 illo modo potuisse recita edi-
 DATIONIS CAVSSA
 LATI.

ORATIO

sentem defensum esse Quinctium, cum eum defende-
 rit, idem, qui te solebat? & cum in iudicium acceperis
pro Quinctio, cui tu es rem & samam commenda-
 re proficiscens, & cedere solebas, conaris hoc dicere,

neminem extitisse, qui Quinctium iudicio defende-
 ret. * Postulabam, inquit, ut satudaret. iniuria postu-

Alphenus

labas. ita habebare. recusabat Alphenus. ita verum
 Prator decernebat. Tribuni igitur appellabantur. hic
 te, inquit, teneo. non est istud iudicium pati, neq, iu-
 dicio defendere, cum auxilium a Tribunis petas. Hoc

*non probat
 quod debet
 appellari
 Tribuni. in causa
 ista*

Hoc ego, cum attendo qua prudentia sit Hortensius, di-
 cturum esse eum non arbitror: cum autem antea dix-
 isse audio, & causam ipsam considero, quid aliud di-
 cere possit, non reperio: fateatur enim libellos Alphe-
 num deiecisse, vadimonium promisisse: iudicium quin
 acciperet in ea ipsa verba, qua Neuius edebat, non re-
 cusasse, cum satis dare iuberetur, recusasse, ita tamen
 more & instituto per eum Magistratum, qui auxilij

64 causa constitutus est, * aut hac facta non sint, necesse
 est, aut C. Aquili, talis vir iuratus hoc ius in ciuitate
 constitutum, cuius procurator omnia iudicia acceperit,
 que quisque in verba postulare: cuius procurator a
 Pretore Tribunos appellare ausus sit, eum non defende-
 re: eius bona recte possideri posse: ei misero, absenti, ig-
 naro omnia fortunarum suarum, omnia vite orna-
 menta per summum dedecus, & ignominiam diripi
 65 conuenire. * quod si probari nemini potest, illud

certe probari omnibus necesse est, defensum esse
 iudicio absentem Quinctium. quod cum ita est, ex
 edicto bona possessa non sunt. At enim Tribuni ple-
 bis ne audierunt quidem, fateor, si ita est, procuratorem

de-ferunt

de-

PROP

decreta Pratoris R.
 et intercessurum
 sum Alphenus
 intercessisse appu-
 axilio causam qu-
 intellegere possunt
 sabsse possit alia
 finem uti uti p-
 telatur q-
 ut primum petere
 absentes sine caus-
 ciscunt, ac qui
 paratum esse omni-
 foderit quod petu-
 idem accipere. *
 gnauerunt vici-
 potest sit p-
 ni qui possit bon-
 si Quinctium. re-
 cet res in contrari-
 r-
 r-
 consuetud. ne res
 causa omnia con-
 committunt ari-
 prateritum q-
 etiam absenti neq-
 Hortensium q-
 per id clamant
 parem certatim
 detinuerunt
 concedens, non

PROP. QVINCTIO.

decreto Pratoris R. oportuisse parere. quid, si M. Bru-
 tus intercessurum se dixit palam, nisi quid inter ip-
 sum Alphenum, & Neuium conueniret? videturne
 intercessisse appellatio Tribunorum non mora, sed
 auxilij causa? quid deinde sit? Alphenus, vt omnes 66
 intelligere possent iudicio defendi Quinctium, ne qua
 subesse posset aliena aut ipsius officio, aut huius exi-
 stimatio: ne iusticio, viros bonos complures aduocat.
 restatur isto audiente, se pro communi necessitudine
 id primum petere, ne quid atrocius in P. Quinctium
 absentem sine causa facere conetur: sin autem inimi-
 cissimè, atque infestissime contendere perseueres, se
 paratum esse omni recta atque honesta ratione de-
 fendere: quod petat, non deberi: se iudicium in id, quod
 edat, accipere. & eius rei, conditiomsque tabellas obfi-
 gnauerunt viri compures. res in dubium venire non
 potest. sit, rebus omnibus integris, neque proscriptis,
 neque possessis bonis, vt Alphenus promittit et Neui si-
 sti Quinctium. venit ad vadimonium Quinctium: a-
 cceit res in controuersijs, isto calumniante, biennium,
 vsque dum inueniretur, qua ratione res absuita a
 consuetud. ne recederet. & in hoc singulare iudicium
 causa omnis concluderetur & quod officium, Aquili, 68
 commemorari procuratoris potest, quod ab Alphenio
 prateritū esse videatur: quid assertur, quare P. Quin-
 ctius absens negetur esse defensus? an verò id, quod
 Hortensium, quia nuper iniicit, & quia Neuius sem-
 per id clamitat, dicturum arbitror, non fuisse Neuius
 parem certationem cum Alphenio, illo tempore, illis
 dominantibus? quod si velim confiteri, illud opinor,
 concedens, non procuratorē P. Quinctij neminē fuisse,
 se, sed

*illa et
 maro*

...m, cum enim defende-
 ...m in iudicium acciperit
 ...m de sumā sua iūmenda
 ...m, conatus hoc ducere,
 ...m iudicio defende-
 ...m fatuaret. cuius ius pofu-
 ...m Alphenus. ita verum
 ...m ius appellatur. hic
 ...m iudicium pati, neq. iu-
 ...m à Tribunis petat. Hoc
 ...m denia fit Hortensius, di-
 ...m autem antea dix.
 ...m iudicere, quid aliud di-
 ...m enim libellus Alpheni
 ...m promissio: iudicij quon-
 ...m qua Neuius elebat, nō ro-
 ...m tunc, recufasse, ita tamen
 ...m Magistratum, qui auxilij
 ...m hoc facta non sunt, necesse
 ...m iuratum hoc ius in ciuitate
 ...m omnia iudicia acciperit,
 ...m iudicere: cuius procurator à
 ...m a ius sit, enim non defen-
 ...m possit miser, absentij
 ...m suarum, omnia vita vna
 ...m ducit, & ignominiam diripi
 ...m probari nemini potest, illud
 ...m necesse est, defensum esse
 ...m iudicium, quod cum ita est, et
 ...m sunt. At enim Tribuni ius
 ...m facer si ita est, procuratorum
 ...m

ORATIO

se, sed gratiosum fuisse, mihi autem ad vincendum
satis est, fuisse procuratorem, qui cum experiri posset,
qualis is fuerit, si modo absentem defendebat per ius

69 & magistratum, nihil ad rem arbitror pertinere * e-
rat, inquit, illarum partium. quid nisi qui apud te
esset educatus, quem tu à puero sic instituis, ut no-
bili ne gladiatori quidem cederet, sicut tu semper su-
mè concupisti. idem volebat Alphenus. ea de re tibi
cum eo par contentio erat. Bruti, inquit, erat fami-
liaris: itaque is intercedebat: tu contra Burri-
oni, qui iniuriam decernebat: omnium denique
illorum, qui tum & poterant per vim, & scelus plu-
rimum, & quod poterant, id audebant. an omnes tu
istos vincere volebas, qui nunc, tu ut vincas, tanto pe-
re laborant? aude id dicere, non palàm, sed his ipsis,

70 quos aduocasti. * tamen si nolo eam rem commemo-
rando renouare, cuius omnino rei memoriam omni-
nem tolli funditus, ac deleri arbitror oportere. vnum
illud dico: si propter partium studium potens erat
Alphenus, potentissimus Neuius. si fretus gratia pos-
tulabat aliquid iniquius Alphenus, multo iniquiora
Neuius impetrabat: neque enim inter studium ve-
strum quicquam, ut opinor, interfuit: ingenio, vetu-
state, artificio tu facile vicisti. ut alia omittam, hoc
satis est: Alphenus cum ijs, & propter eos perijt, quos
diligebat: tu, postquam, qui tibi erant amici, non po-
terant vincere, ut amici tibi essent, qui vincebant,

71 effecisti. * quod si tum par tibi ius cum Alpheni fuisse
non putas, quia tamen aliquem contra te aduocare
poterat: quia magistratus aliquis reperiebatur, a-
pud quem Alpheni causa consisteret: quid hoc tem-
pore

in Alpheni

*in Alpheni
maioribus
miseris*

PRO

pore Quintus
alibi equum
est vnicum
vlti inquam
rim ante hoc
pauciora cura
trouerunt
cas oportet
tu ante non
esset a de
index per
nam inuener
rem inuener
L. Philippus
frem inuener
reuerentia
nobilitatem
consequi non
terre, sed
tat. hoc est
sister quidem
qua tam contra
doctus oportet
esse non de
aut, cum ha
non possit
quero, cur
& credo res
beris Quintus
perta quid
liquet, quid

PRO P. QVINCTIO.

pore Quinctio statuendum est? cui neq; magistratus
 adhuc aequus inuentus est: neq; iudicium redditum
 est vsitatum: non conditio, non sponso, non deniq;
 vlla vnquam intercesit postulatio? mitto aqua, ve-
 rum ante hoc tempus ne fando quidem audita. De re
 pecuniaria cupio cōtendere. non licet. at ea de re con-
 trouersa est. nihil ad me attinet: causam capitis di-
 cas oportet: accusa vbi ita necesse est. non, inquit, nisi
 tu ante nouo modo. priore loco dixeris: dicendum ne-
 cessario est: prastituenda hora ad arbitrium nostrum:
 iudex ipse accessit. * quid tum? tu aliquem patro- 72
 num inuenies, hominem antiqui officij, qui splendo-
 rem nostrum, & gratiam negligat? pro me pugnabit
 L. Philippus, eloquentia grauitate, honore florentis-
 simus ciuitatū: dicit Hortensius, excellens ingenio,
 nobilitate, existimatione: aderunt autem homines
 nobilissimi, ac potentissimi, quorum frequentiam, &
 confessum non modò P. Quinctius, qui de capite de-
 seruit, sed quisuis, qui ex: a periculum sit, perhorres-
 cat. * haec est iniqua certatio, qua tu huic, ne vbi con- 73
 sisteret quidem contra te, locum reliquisti, non illa,
 qua tum contra te Alphenus velis abatur. quare aut
 doceas oportet, Alphenum negasse se procuratorem
 esse, non deiecisse libellos, iudicium accipere noluisse:
 aut, cum hac facta sint, ex edicto te bona P. Quinctij
 non possedisse, concedas. etenim, si ex edicto possedisti:
 quaro, cur bona non vnerint? cur ceteri sponsores,
 & creditores non conuenerint? nemōne fuit, cui de-
 beret Quinctius? fuerunt, & complures fuerunt: pro-
 pterea quòd Caius frater aliquantum aris alieni re-
 liquerat. quid ergo est? homines erant ab hoc omnes
 alic-

propose

contra prop

73 nobilitate

mibi autem ad vincendum
 m, qui cum experiri possit.
 dissonantem defendat per iur
 rem arbitror pertinere.
 vnum, quid nō qui apud te
 iuro sic institutus, ut no-
 uideret, sicut tu semper in-
 et Alphenus. ea de re tibi
 Braui, inquit, erat fami-
 ilitas. tu contra Barri-
 etas: omnium denique
 per vim, & scelus plu-
 rid andebant. an omnes tu
 ant, tu ve vnicas, tantope-
 q, non palam, sed his ipis,
 nullo nam rem contumemo-
 ri arbitror oportere. vnum
 ritium studium potens erat
 ientio. si fretus gratia po-
 Alphenus, multo iniquiora
 que enim inter studium ve-
 re interfasit ingenio, vti-
 cilijs. ut alia omittam, hoc
 & propter eos patris, qui
 qui tunc erant amici, non po-
 tatis essent, qui vincunt,
 et tibi nū cum Alphenus fuisse
 aliquem contra te aliorum
 etiam aliquis reperiebatur, a-
 sa transierit: quid hoc tem-
 port

ORATIO

probat non alienissimi, & ijs debebatur: neque tamen quisquam
in posse inuentus est tam insigniter improbus, qui violare P.
na 74 Quinctij existimationem absentis auderet, * vnus
 fuit, affinis, socius, necessarius Sex. Neuius, qui,
 quasi eximio premio sceleris exposito, cupidissime
 contenderet, vt per se afflictum, atque euersum pro-
 pinquum suum non modò honestè partis bonis, ve-
 rum etiam communi luce priuaret. vbi erant ceteri
 creditores? denique hoc tempore vbi sum? quæ est, qui
 fraudationis causa latuisse dicat? quis, qui absen-
 tem defensum neget esse Quinctium? nemo inueni-
 tur. * at contrà omnes, quibuscum ratio huic aut
 est, aut fuit, adsunt, defendunt: fides huius multis
 locis cognita, ne perfidia Sex. Neuij derogetur, labo-
 rant. in huiusmodi sponsonem testes dare oportebat,
 ex eo numero qui hæc dicerent, vadimonium mihi
 deseruit: me fraudauit: à me nominatus eius,
 quod inficiatus esset, ego experiri non potui,
 latitauit, procuratorem nullum reliquit.
 horum nihil dicitur. parantur testes, qui hæc dicant.
 verum opinor viderimus, cum dixerint, ita se
 graues esse, vt, si veritatem volent retinere, graui-
 tatem possint obtinere: sin eam negligent, ita leues
 sint, vt omnes intelligant non ad obtinendum mendacium,
 sed ad verum probandum auctoritatem
 76 adiuuare. * ego hæc duo quero: primum, qua ratio-
 ne Neuius susceptum negotium non transegerit, hoc
 est, cur bona, quæ ex edicto possidebat, non vendiderit:
 deinde, cur ex tot creditoribus alijs ad aliam
 rationem nemo accesserit: vt necessario confiteare,
 neque

probat auctoritatem
arguunt

PRO
 vbiq; eorum tam
 que tempore id
 rare & transig
 statussi bona P
 opior suum refu
 set, id in tua op
 bet esse. emfisi bon
 vident, locum
 um plura in dicit
 tem et ha. qui in
 & cum iudicio suo
 fama forandig. em
 meliora C. Agri
 to, me possit hac
 cum contra dicitur
 tenti audierim. P
 rias: timore praui
 ius sero est tam P.
 summa contideret
 nobis perdifficili
 tantem casum pe
 re conari. cum ca
 tia familiarum di
 que presente in ge
 cum ipso conu
 aut venisfi habe
 mihi hanc semo
 ficem dicitur in q
 & alia multa co
 heruit, si nihil
 quod adhibeat

neque eorum tam temerarium quenuquam fuisse, ne-
 que te ipsum id, quod turpissimè suscepisset, perseue-
 rare & transigere potuisse, quid, si tu ipse Sex. Neui
 statuisti bona P. Quinctij ex edicto possessa non esse?
 opinor, tuum testimonium, quod in aliena re leue es-
 set, id in tua, quoniam contra te est grauiissimum de-
 bet esse. emisti bona Sex. Alpheni, L. Sylla dictatore
 vendente, socium tibi in his bonis edidisti Quincti-
 um. plura non dico. cum eo tu voluntariam societatem
 coibas, qui in te hereditaria societate fraudat
 & eum iudicio tuo comprobabas, quem spoliatum
 fama fortunisque omnibus arbitrare. * Diffidebam
 me hercule C. Aquili, satis animo certo & confirma-
 to, me posse in hac causa consistere: sic cogitabam,
 cum contradicturus esset Hortensius, & cum at-
 tentè audiretur Philippus, fore, ut per multis in
 rebus timore prolaberer. dicebam huic Q. Roscio, cu-
 ius soror est cum P. Quinctio, cum à me peteret, &
 summe contederet, ut propinquum suum defenderem,
 mihi perdifficile esse contra tales oratores non modò
 tantam causam perorare, sed omnino verbum face-
 re conari. cum cupidius instaret, homini pro amicitia
 familiaris dixi, mihi videri ore durissimo esse,
 qui presente eo gestum agere conaretur: qui verò
 cum ipso contenderent, eos, etiamsi quid antea rectè
 aut venusti habere visi sunt, id amittere: nè quid
 mihi huiuscemodi accideret, cum contra talem arti-
 ficem dicturus essem, me vereri. * tum mihi Roscius
 & alia multa confirmandi mei causa dixit: & me-
 hercule, si nihil diceret, tacito ipso officio & studio,
 quod adhibebat erga propinquum suum, quemuis
 com-

turque tamen cuiusquam
 ter improbus, qui violare P.
 in absentia audire, & non
 absentis Sex. Neui, qui,
 in expulso, cupidissime
 titium, atque euersum pro-
 homine partu bonis, ve-
 prouaret. ubi erant ceteri
 impore visis? quis est, qui
 se dicat? quis, qui absen-
 titiam? nemo inueni-
 quibus ratio huic aut
 dicit: filis huic multu
 Sex. Neui derogetur, labo-
 rissimam testes dare oport-
 à hoc dicerent, valimor-
 fraudant: à me no-
 etus esset, diem petiuit
 letantia, procuratorem
 nihil dicitur. parantur
 verum opinor viderimus,
 amem hoc cogitent, ita si
 volent retinere, grati-
 ssa tam negligens, ita leui-
 tu non ad docendum men-
 probandum auctoritatem
 quare primam, que ratio-
 quicquam non transegerit, hoc
 ita possidet, non recede-
 ent. credituribus alijs ad aliam
 tui: ut necessarid conpreati,
 neque

non res que
 ratione supra
 scribit

77
 inchoa

hinc ad
 Roscium

78

ORATIO

commouerat. etenim cum artifex eiusmodi sit, vt solus dignus videatur esse, qui in scena spectetur: tum vir eiusmodi est, vt solus dignus videatur, qui ad non accedat. veruntamen, quid si, inquit, habes huiusmodi causam, vt hoc tibi planum sit faciendum, veni-
nem esse, qui possit biduo, aut summum triduo, DCC. millia passuum ambulare? iam enne vereris, vt possis haec contra Hortensium contendere? minime, inquam: sed quid ad rem? nimirum, inquit: in eo causa consistit. * quo modo? docet me eiusmodi rem, & factum simul Sex. Neuij, quod si solam proferretur, satis esse deberet: quod abs te C. Aquili, & à vobis, qui adestis in consilio, quaeso, vt diligenter attendati. profectò intelligetis, illinc ab initio cuoiditatem pugnasse, & audaciam: hinc veritatem & pudorē, quo ad potuerit, restitisse. Bona pestulas, vt ex ea. et o possidere liceat: quo die? te ipsum, Neui, volo audire: volo, inauditum facinus ipsius, qui id commisit, voce conuinci, die Neui diem. ante diem V. Calend. intercalareis. bene agis. quam longè est hinc in saltum vestrum Gallicanum? Neui, te rogo. DCC. millia passuum. optimè. de saltu deicitur Quinctius: quo die? possimus hoc quoque ex te audire: quid taces? die, inquam, diem. pudet dicere: intelligo: verum & serò, & nequicquam pudet. deicitur de saltu C. Aquili, pridie Calend. intercalares. biduo post, aut, vt statim de iure aliqui cucurrerit, non toto triduo DCC. millia passuum conficiuntur. * o rem incredibilem! o cupiditatem inconsideratam! o nuncium volucrum! administrari & satellites Sex. Neuij Roma trans Alpes in Sebastianos biduo veniunt. o hominem fortunatum,

13. februarii

23

80

notum

natum,

PRO P

natum, qui etiam
beat. hu ego h
fita L. Philippi
tam volens tam
ne esse est. non enim
fuit in conspectu
veritas, vt non in
quam polulisti vt
reatus deum deli
reus: vt in libe
terem iustitiam
dicim. DCC. millia
du. negat. ante q
ceret, impedit in
id et amissi concili
gere possit. hoc consi
cupidum, iam audie
quid hoc ementia
in maiestas terti
non latrocinium?
ne quon effugium,
Pratoris: qui consi
inisset iam matre
ra: quand? post
pedunt. h vltim
que si vultes. Pra
ret, si in dicitur
vato & satidare
duri inmortales
tibi in satidare
qua populares sa

am ante ex insmodi sit, ut so-
 quim siena spectatur: tum
 dignum videatur, qui de nos-
 tris sit, compar. habet huiusma-
 nam sit faciendam, quoniam
 aut sanonum tradidit, DCC.
 re? tamenno veteri, ut pos-
 concendere? miximé in-
 onum, inquit: in eo causa
 et ma emsmodi rem, & fa-
 quid si solum preferretur,
 te C. Aquili, & à robia,
 nate, ut dolenter attenda-
 illam ad intro cavisset: et
 hinc veritatem & pudori,
 Roma possulas, ut ex ed. sit
 ipsam, Neui, volo audire:
 ipsius, quid commissit, vult
 ante diem V. Calend. in-
 nem longè est bene in saltem
 Neui, rogo. DCC. millia
 deiciunt Quantius: quo
 ex te audire, quid taceat, si
 dicere intelligo: verum & si-
 deiciunt de saltu C. Aquili,
 laris, huiusmodi possit, ut piam
 oris, non toto tradidit DCC. mil-
 tias. ò rem incredibilem! ce-
 tatem! ò nunciam voluerunt
 Sex. Neui Roma trans al-
 uo perierunt. ò huiusmodi scri-
 natum,

PRO P. QVINCTIO.

natum, qui eia smodi nuncios, seu potius Pergasos ha-
 beat. hic igo, si Crassi omnes cum Antonii existant,
 si tu L. Philippe, qui inter illos florbas, hanc causam
 volens cum Hortensio dicere, tamen superior sim
 necesse est, non enim, quem admodum putatis, omnia
 sunt in eloquentia: est quedam tamen ista per spem
 veritas, ut eam infirmare nulla res possit. * an, ante-
 quam postulasti ut bona possideres, misisti, qui cur a-
 ren? dominus de suo fundo à sua familia vi dice-
retur? ut in libet elige: alterum incredibile est, al-
 terum nefarium: & ante hoc tempus utrunque ma-
 ditum. DCC. millia passuum vis esse decursa biduo?
 dic. negas? ante igitur misisti. malo: si enim illud di-
 ceres, improbè mentiri viderere: cum hoc confiteris,
 id te amisisse concedi, quod ne mendacio quidem te-
 gere possu, hoc consilium Aquilio, & talibus viris, à
 cupidum, tam audax, tam temerarium, probabitur?
 * quid hac amentia? quid hæc festinatio? quid hæc
 immaturitas tantæ significat? non vim? non scelus?
 non latrocinium? non denique omnia potius, quam
 ius, quam officium, quam pudorem? mittis in: assu
 Pratoris: quo consilio? insursum sciebas? quid? cum
 iussisset, tum mittere nonne poteras? postulaturus e-
 ras: quando? post dies XXX. nempe si te nihil im-
 pediret, si voluntas eadem maneret: si valeres: deni-
 que si viveres. Prator iussisset: opinor si velle: si vale-
 ret, si vis diceret, si nemo recusaret, quin ex ipsius de-
 creto & satisfaceret, & iudicium acciperet. * nam per
 deos immortales, si Aphenus procurator P. Quinctij
 tibi tæ satisficere, & iudicium accipere, denique omnia,
 qua postulares facere voluisset, quid ageres? remoceres

ORATIO

pro quibus
quod non
possederit
 84 cum, quem in Galliam miserat? at hic quidem iam de fundo expulsus, iam à suis dijs penatibus preceptis eiectus, iam, quod indignissimum est, suorum feruorū manibus, nuncio atq; imperio tuo violatus esset. corrigeres hac scilicet tu postea, de cuiusquam vi a dicere audes, qui hoc concedas: necesse est, ita te cœcum cupiditate, & auaritia fuisse, ut, cum postea quid futurum esset, ignorares. accidere autem multa possent) spem maleficij præsentis in incerto reliquit tempore euentu collocares? * omnia sunt C. Aquili eiusmodi, quibus ut perspicere possit, in hac causa improbitatem & gratiam cum inopia & veritate contendere. atq; hac perinde loquor, quasi, si ipso illo tempore, cum te prætor iussisset ex edicto possidere, in possessionem missus, debueris, aut potueris P. Quintium de possessione deturbare. Prætor te quemadmodum possidere iussit? opinor, ex edicto, sponsio qua in verbis facta est? in ex edicto prætoris bona P. Quintij possessa non sine redamur ad edictum. id quidem quemadmodum iubet possidere? num quid est causæ C. Aquili, quin, si longe aliter possedit, quam prætor edixit, iste ex edicto non possederit. ego sponsione vicerim? nihil, opinor, cognoscimus edictum. QVI EX EDICTO MEO IN POSSESSIONEM VENERINT, (de te loquitur Neui quemadmodum tu putas. ais enim, te ex edicto venisse: tibi, quid facias, desint, te instituit, tibi præcepta dat.) EOS ITA VIDEATUR IN POSSESSIONE ESSE OPORTERE. quomodo? QVOD IBIDEM RECTE CVSTODIRE POTERINT, ID IBIDEM CVSTODIANT: QVOD NON POTERINT

Notabula

PRO
 RVNT, ID
 LIBERT. QU
 INVITVM
 CET. cum qu
 ipsum, quon
 tem omnibus
 de prædici
 fons prætor
 dicit, ut te
 ta, ut Quin
 admodum
 latorum, qui
 sit: cum, qui
 omnia m
 prætor, d
 P. Quintij
 Definit omnia
 peritiam, &

PRO P. QVINCTIO.

RVNT, ID AVFERRE, ABDVCERĒ
 LIBEBIT. quid tum? DOMINVM, inquit,
 INVITVM DETRVDERE NON PLACET.
 cum ipsum, qui fraudandi causa latitet: eum
 ipsum, quem iudicio nemo defendat: eum ipsum, qui
 eum omnibus creditoribus suis malè agat, inuitum
 de pradio detructi verat. * proficiscenti tibi in possessi- 85
 onem Prator ipse Sex. Neui palam dicit, ita posside-
 deto, ut tecum simul possideat Quinctius: ita posside-
 to, ut Quinctio vis non ass. ratur. quid? tu id quem
 admodum obseruas? mitto illud dicere, eum, qui non
 latitarit, cui Roma domus, vxor, liberi, procurator ef-
 fet: eum, qui tibi vadimonium non deseruisset: hac
 omnia mitto: illud dico, dominum expulsus esse de
 pradio, domino à familia sua manus allatas esse ante
 suos lares familiares. hoc dico,

Defunt omnia quae ad tertium partitionis membrum
 pertinebant, & ex Epilogi principio pauca.

Neuium ne appellauit: sed quidem Quinctium, cū simul
 esset, experiri posset quotidie: deinde quod omnia iudi-
 cia d. s. s. cillima cum summa sua inuidia, maximoque
 periculo P. Quinctij fieri mallet, quàm illud pecunia-
 rium iudicium, quod vno die transigi posset: ex quo
 vno hac omnia nata, & profecta issi concedit: quo
 in loco conditionem tulit, si vellet pecuniam petere, P.
 Quinctium iudicium solui satisfidaturum, dū ipse, si
 quid peteret, pari conditione vteretur. * ostendi, quā 86
 multa antè fieri contenerit, quàm hominis propin-
 qui bona possideri postularentur, praesertim cū Roma
 domus eius, vxor, liberi essent, & procurator aque

miserat? at hic quidem ius
 à suo dno penatibus praecepti
 quosdam est, suorum seruari
 non suo violatum esse. cu-
 ra. de cuiusq. rem vta dat.
 necesse est: ita te cecum co-
 nsi, vt, cum postea quid fatu-
 randerem quereis, multis a possenti
 in incerto reliquis tempore u-
 rina sunt C. Aquila eius molis,
 ut in hac causa improbitatem
 & veritate contendere. atq.
 ut, si ipso illo tempore, cum u-
 possideret, in possessionem mi-
 sero P. Quinctium de possessi-
 onem quemadmodum possideri in-
 f. quae qua in verbis facta est
 P. Quinctij possessa non fuit
 id quidem quemadmodum uer-
 est causa C. Aquila, qui, si non
 in prator adicit, iste ex edicto ni-
 puerit: nisi, apud, cogit.
 VI EX EDICTO MEO IN
 VENERINT, (de re loquar
 in tu putat. au enim, te ex edicto
 de, de iure, te inquitur, rebus ip-
 TA VIDEITR IN POS-
 SSE OPORTERE, quami-
 RIDEM RECTE CPSTO-
 RENT, ID M IDEM CP-
 QFOD NON POT-
 RVNT

ORATIO

veriusque necessarius. docui, cum desertum esset: dicat
 vadimonium, omnino vadimonium nullū fuisse: quo
 die hūc sibi promississe dicat, eo die ne Roma quidē eū
 fuisse, id testibus me pollicitus sum plenum facturū,
 qui & scire deberent, & causam, cur mentirentur,
 non haberent. Ex edicto autem non potuisse bona pos-
 sideri, demonstravi, quod neque fraudandi causa la-
 titasset, neque exilij causa solū vertisse diceretur. * Re-
 liquum est, ut eum nemo iudicio defenderet: quod cō-
 tra copiosissime defensum esse contendit, non ab homi-
 ne alieno, neque ab aliquo calumniatore atque impro-
 bo, sed ab equite R. propinquo, & necessario suo, quem
 ipse Sext. Neuius procuratorem relinquere antea con-
 sultavit: neque eum, si Tribunus appellaret, iccirco minus
 iudicium pati paratum fuisse, neque potentia procura-
 toris Neuius creptum: contra, istum potentia sua
 tum tantummodo superiorem fuisse, nunc vobis vix
 38 respirandi potestatem dare * quasi, quae causa fuis-
 set, cur bona non venissent, cum ex edicto possideren-
 tur. deinde illud quoque requisivi, quae ratione ex tot
 creditoribus nemo neque tum idem fecerit, neque nunc
 contradicat, omnesque pro P. Quinctio pugnent, praesertim cum in tali iudicio testimonia creditorū exi-
 stimentur ad rem maxime pertinere. postea sum vsus
 aduersarij testimonio, qui sibi eum nuper edidit so-
 cium, quem, quomodo nunc intendit, ne in viuorum
 quidem numero tum demonstrat fuisse. tum illam in-
 credibilem celeritatem, seu potius audaciam protuli:
 consilium maius necesse esse, aut biduo DCC. millia pas-
 suum se decursa, cui Sex. Neuium diebus complu-
 ribus ante in possessionē misisse, quam postularet, ut
 ei l.

*Epilogus
 C. h. p. a. n. a.
 C. p. h. l. o. f. a.
 C. e. p. i. t. a. l. a. c. o.*

PRO

uiceres bona poss
 aper: d. domini d
 fuiti Neuium
 tur ex p. ad d. l. r
 tem bona posses
 fessio p. d. r. n. o.
 qua tenet, ac p
 fuisse, quae s. r. n. o.
 ex quibus s. r. n. o.
 dem: r. n. o. f. o. s. s. i. o.
 p. i. t. u. m. f. a. c. t. u. e. q. u. e. s. t.
 p. r. a. c. i. a. p. r. i. m. a. Q.
 d. e. n. a. q. u. e. e. x. h. o. c. i. p. s. i.
 p. o. s. s. e. d. i. t. s. e. r. u. o. p. r. o.
 i. s. s. e. E. x. q. u. a. & e. x.
 N. e. q. q. u. a. n. d. p. r. o. f. e. s. s. e.
 s. e. n. e. q. u. e. n. e. m. i. s. s. e.
 p. e. r. i. n. t. a. r. e. m. i. s. s. e.
 e. s. s. i. s. u. a. m. f. a. c. i. e. r. e. p. o.
 & p. e. r. i. c. i. o. n. e. m. a. g. n. a.
 t. e. a. t. q. u. e. e. s. t. q. u. a. n. d. a.
 f. i. c. t. u. r. Q. u. i. n. c. i. o.
 s. u. a. m. n. i. l. i. a. n. d. i. c. i. o.
 s. e. q. u. e. n. t. i. v. i. a.
 m. o. p. i. a. p. o. s. s. e.
 e. r. u. d. i. c. i. o. n. e. m.
 d. i. e. i. l. l. o. r. u. m. m. i. s. s. e.
 e. x. p. o. n. i. s. s. i. c. a. s. i.
 p. o. s. s. i. b. i. l. e. c. a. u. s. a.
 r. a. t. i. o. c. i. u. m. r. a. t. i. o.
 p. o. s. s. e. t. e. n. d. i. c. i. o.

si liceret bona possidere* postea recitavi edictū, quod
 aperit dominū de pradio detrudi veraret: in quo con-
 stitit Neuium ex edicto non possedisse, cum confitere-
 tur ex pradio detrusum esse Quinctum: omnino au-
 tem bona possessa non esse constituit, quod honorū pos-
 sessio spectetur non in aliqua parte, sed in vniuersis,
 que teneri, ac possideri possunt. dixi, Romae domum
 fuisse, quod iste ne aspirarit quidem: seruos complures,
 ex quibus iste non possederit neminē, ne attigerit qui-
 dem: vnum fuisse, quem attingere conatus sit. prohibi-
 tum fuisse, quiescisse. * in ipsa Gallia cognouisti in
 pradia priuata Quinctij Sex. Neuium non venisse:
 denique ex hoc ipso saltu, quem per vim expulso socio
 possedit, seruos priuatos Quinctij non omnes eiectos
 esse. Ex quo, & ex ceteris dictis factis, cogitatur, Sex.
 Neuij quiuis potest intelligere, istum nihil aliud egisse,
 neque nunc agere, nisi vt per vim, per iniuriam,
 per iniquitatem iudicij totum agrum, qui communis
 est, suum facere possit. * Nunc causa perorata, res ipsa
 & periculi magnitudo C. Aquili cogere videtur, vt
 te, atque eos, qui tibi in consilio assunt, obsecret, obte-
 stetur, P. Quinctius per senectutem, ac solitudinem
 suam, nihil aliud, nisi vt vestra natura, bonitatiq; ob-
 sequamini: vt, cum veritas cum hoc faciat, plus huius
 inopia possit ad misericordiam, quam illius opes ad
 erudelitatem. * quo die ad te iudicem venimus, eodem
 die illorum minas, quas antē horrebamus, negligere
 cepimus, si causa cum causa contenderet, nos nostrā
 per facile cuius probaturos statuebamus. quod vita
 ratio cum ratione vitæ decerneret, iccirco nobis etiam
 in obsequio te iudice opus esse arbitrati sumus. ea res enim

seruum est exturbari fortunam omnibus miserius est. in-
imica. acerbum est, ab aliquo circumueniri: acerbius,
à propinquo. calamitosum est, bonis eueri: calamito-
sum, cum dedecore. factum est à forti virg, honesto
viro iugulari: funestus, ab eo, cuius vox pro conio qua-
stu proficit, indignum est, à pari vinci, aut superiore:
indignius ab inferiore, atq; humiliore. luctuosum est,
trahi alteri cū bonis: luctuosius, inimico: horribile est,
causam capitis dicere: horribilius, priore loco dicere.
* omnia circumspexit. Quinctius, omnia periclitatus 96
est, C. Aquili: non pratorē modò, à quo ius impetra-
ret, inuenire non potuit, atq; adeo ne vnde arbitrari
quidē suo postularet: sed ne amicos quidē Sex. Neuij,
quorum sepē & diu ad pedes iacuit stratus, obsecrans
per deos immortales, vt aut secum iure contenderent,
aut iniuriam sine ignominia sibi imponerent. * deniq; 97
ipsius inimici vultū superbissimum subiit: ipsius Sex.
Neuij lacrymans manum apprehendit, in propinquo-
rum bonis proscribendus exercitatum: obsecrauit per
fratris sui mortui cinerem, per nomē propinquitatis,
per ipsius coniugē & liberos, quibus propior P. Quin-
ctio nemo est, vt al: quando misericordiam caperet:
aliquam, si non propinquitatis, at atatis sue: si nō ho-
minis, at humanitatis rationem haberet: vt secū ali-
quid, integra sua fama, qualibet, dummodo tolerabili
conditione exansigeret. * ab ipso repudiatus, ab amico 98
eius nō subleuatus, ab omni magistratu agitur, atq;
perterritus, quem prater te appellet, habet neminem,
tibi se, tibi suas omnes opes fortunasaq; commendat: ti-
bi committit exstimationem, ac spem reliqua vita:
multu vexatus contumelijs, plurimis iactatus inu-

ORATIO *hæc*

29 rii, non turpis ad te, sed miser confugit è fundo ornā-
tissimo deiectus, ignominie omnibus appetitus, cum
ibidem in suis paternis bonis dominari videret, ipse filia
mabili dotem conficere non posset, nihil alienum tamē
vita superiore cōmisti. * itaq; te hoc obsecrat C. Aquili,
ut, quam ex estimationem, quam honestatem in
iudicium tuum propè acta iam atate decursaq; atru-
lit, eam liceat ei secum ex hoc loco efferre: ne is, de cu-
ius officio n. mo vnquam dubitauit, sexagesimo deni-
que anno, de decore, macula, turpissimaq; ignominia
notatur: ne ornamentis eius ornatus Sex. Neuius
pro spoliis abutatur: ne per te ferat, quod minus, quæ
existimatio P. Quintium vsque ad senectutem per-
xit, eadem vsque ad rogum prosequatur.

PRO SEXTO RO-
 SCIO AMERINO

ORATIO II.

REDO ego vos iudices mirari, * quid
 sit, quodd, cum tot summi oratores, ho-
 minūsq; nobilissimi sedant, ego po-
 tissimū surrexerim, et, qui neq; etate,
 neque ingenio, neque auctoritate firm-
 cum his, qui sedent, comparandus. omnes enim hi,
 quos videtis adesse in hac carissa iniuriam nouo sceler-
 re constam putant oportere defendi, defendere ipsi
 propter iniquitatem temporum non audent. ita fit,
 ut adsint, propterea quodd officium sequuntur: ta-
 ceant autem idcirco, quia periculum metuant,
 2 * quod ergo? audacissimus ego ex omnibus? minime.

*Cicero dicitur
 se se et per
 sona sua*

*propter
 sillam*

et iam-

et iam...
 laudat...
 len...
 sem Sex...
 fer...
 est...
 in...
 quem...
 scela...
 ter...
 vi...
 est...
 qua...
 itax...
 prope...
 adde...
 de...
 d...
 in...
 quon...
 ben...
 ego...
 ritam...
 Ho...
 su...
 bu...
 ta...
 omni...
 in...
 imp...
 C